

Abonamentul:

Pentru monarhie.
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor. $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Fóea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oră 12 fl., a treia
oră 10 fl.

Tot ce privește fóia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în:
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XIII.

Blaș 13 Iuniu 1903.

Numérul 23.

O nouă Fundațiune.

Surprindere după surprindere i-se pregătesce tinerii diecese a Lugoșului din partea Ilustrului ei păstor *Dr. Demetriu Radu*. Deși numai 6 ani au trecut de la consacrarea sa de Episcop al Lugoșului, și deja la 50 sint edificiile publice ridicate sub îngrijirea Sa, așa cât nu este an, ma nici lună, în care să nu fi suprins pe tinera sa mirésă cu câte un dar, cu câte o lucrare nouă. Iar acum în fața alor două evenimente însemnate, adevă al iubilului de 50 ani de la înființarea Diecesei Lugoșului, și a preagratiósei transferării a Ilustrului păstor la scaunul episcopesc de Oradea-mare, ca episcop de vre-o câți-va ani, și cu cea mai slabă dotațiune, dar cu suflet bun, nobil și marimimos face o fundațiune de 20,000 córone.

N'a voit să scie stinga ce face drepta, de aceea nici chiar cei mai de aproape din jurul său n'au știut nimica de această nobilă intențiune a Sa, până ce nu a dat cetire următorului act în ședința consistorială din 10 l. c.

Din incidentul fericitului eveniment al iubilului de 50 ani al Diecesei greco-catolice române a Lugoșului pe cum și în vederea faptului, că Provedința dumnezească, prin împreună lucrarea Pontificelui Roman și a Maiestății Sale Preagloriosului nostru Rege Apostolic Francisc Iosif I., a dispus transferarea mea de la Scaunul episcopesc al Lugoșului, după păstorire de șesă ani, la Scaunul episcopesc gr.-catolic de Oradea-mare; și ast fel în fața unor evenimente așa de însemnate pentru nevrednicia mea, mă simțesc îndemnat a depune și în credința acelui Venerat Capitul mica crutare ce am putut-o face în mijlocul multor dificultăți materiale, cu cari mai ales la începutul păstoririi mele am avut de a mă lupta, ca să fie o mică fundațiune, prin carea cu timpul să se scie ajutora cât de cât Diecesa Lugoșului întru nenumăratele sale lipsuri materiale la îndeplinirea măreței opere de a lucra la mântuirea sufletelor, și tot odată de a concurge la cultivarea iubitului nostru neam românesc.

Averea ce o încredințez Veneratului Capitul spre administrare și îngrijire, sub superinspecțiunea Episcopilor Lugoșului după

timp, amăsurat dispozițiunilor sfințelor canóne în această privință, — se compune din următoarele:

1. Dóné polițe de asigurare a vieții mele de la societatea de asigurare „Gresham” cu Nr-ii 651448 și 651449, de câte zece mii, adevă 10000 cor. în total douăzeci mii, adevă cor. 20000.

Polițele aceste deja sint transcrise pe numele acelui Venerat Capitul. Quotele anuale scadente până la timpul de față tóte sint plătite; iar pentru viitor mă deoblig cu această a le plăti eu însumi la scadența lor și chitanțele a le depune la acel Venerat Capitul, sau eventual imi rezervez a vërșa prin act separat capital în număr, din ale cărui interese să se plătescă apoi numitele quote anuale.

2. Dóné-zece și cinci acții de ale Institutului de credit și economii „Poporul” din Lugoș cu Nr-ii: 172, 170, 169, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727 de câte cor. 100, în total cor. 2500.

3. Cinci acții de la Institutul de credit și economii „Lugoșana” din Lugoș cu Nr-ii 1151, 1147, 1149, 1148, 1150 în valóre de câte 200 cor. în total cor. 1000.

4. O acție de la Institutul de credit și economii „Albina” din Sibiu cu Nr. 493 în valóre nominală de cor. 200.

5. Dóné acții de la Institutul de credit și economii „Bihoreana” din Oradea-mare cu Nr-ii 785 și 786 în valóre nominală de câte 200 cor., în total cor. 400.

6. Trei acții de la Institutul de credit și economii „Graniterul” din Hunyad-Dobra cu Nr-ii 197, 198 și 199 în valóre nominală de câte cor. 100, în total cor. 300.

7. Cinci acții de la Societate comercială pe acții „Consum” din Blaș cu Nr-ii 712, 713, 714, 715, 716, în valóre nominală de câte cor. 100, în total cor. 500.

8. În bani gata cor. 100.

Tóte acțiunile mai sus specificate sint pe deplin plătite și însoțite de cótele lor de cupon. Iar transcrierea lor pe numele fundațiunei de față se va face în timpul cel mai scurt după cererea și pe cheltiala mea.

9. Dóné jughère de pământ arător în hotarul Lugoșului cumpărate de mine și prin actul de cumpărare deja transcrise pe numele Diecesei Lugoșului pe sama conviciului gr.-catolic român din Lugoș, în

valóre totală după prețul de cumpărare de cor. 1000.

Din tótă această avere, care reprezintă în valóre nominală suma de 26000 córone, se va constitui:

„Fundațiunea tubilară a Episcopului
Dr. Demetriu Radu.

Și până ce voiú presenta Ordinariatul episcopesc al Lugoșului Litere fundatióonale, sau eventual până ce se vor face ele din partea acestuia după tóte recerintele unor asemenea instrumente, dispun următoarele:

1. Fundațiunea se va pune în aplicare în dată după încetarea mea din viață. Iar până atunci venitele se vor împărți în trei părți egale, din cari o parte se va capitalisa, a doua parte se va distribui ca stipendii și a treia se va pute folosi spre ori ce scop de interes diecesan după buna dispunere a Ordinariatul episcopesc al Lugoșului.

3. Stipendiile se vor împărți după buna dispunere a Ordinariatul episcopesc la școlarii greco-catolici români din Diecesa Lugoșului, pe cum și la școlarii, mie consăngenii, ca mai la vale, fie pentru întreținerea lor în Conviciul diecesan, fie la alte școle de ori ce categorie, pe cum și în măsură mai restrinsă la ucenicii de meserii greco-catolici români din Diecesa Lugoșului.

4. La împărțirea acestor stipendii vor avé preferință „caeteris paribus” acei tineri gr.-catolici români, cari vor pute dovedi că se trag de la Părinții mei Ioan și Paraschiva Radu, economi în Sas-Uifalău, în cerul pretorial al Aiudului în comitatul Albei-inferioare, pe cum și de la frații Tatălui meu și de la frații mamei mele.

Autorisez pe Ven. Capitul ca din acțiunile mai sus numite de la „Lugoșana” dóné să le străpună la fondul misal al Bisericii Catedrale din Lugoș, ca din venitul lor, în tot anul la ziua aniversară a morții mele să se slujescă o sfință liturgie pentru refrigerine sufletului meu și al părinților mei. Apoi ca la finea liturgiei de la sərbătórea sfințului Dumitru să se facă părăstas pentru odihna sufletului meu.

În legătură cu cele de mai sus în timpul cel mai scurt voiú depune la mâna acelui Venerat Capitul suma de 1000 (una mie), iar cel mai târziu în anul viitor o alta mie córone spre a le da pentru edificarea școlii greco-catolice din Lugoș.

Onoratul **PARACLIS** al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Feciórei Maria și **CANÓNELE** către Domnul nostru Isus Christos și Îngerul păzitoriu, Prețul 20 fl. + 10 fl. porto.

La urmă dau mulțămănta pentru tôte Preabunului Dumnezeu, și dorese scumpel și măritei Diecece a Lugoșului progres și înflorire necontenită spre mărire a lui Dumnezeu și cultivarea neamului românesc.

Dat în Lugoș în ședința Consistorului episcopesc la 10 Iunie 1903.

Episcop Demetriu Radu m. p.

Date instructive.

În statele constituționale, fie care ministru e obligat prin lege să-și deie samă înaintea corpurilor legislative despre mersul resortului său în decursul fie cărui an. Avem la mână raportul ministrului de culte despre starea instrucțiunii în Ungaria în an. 1901. „Magyarország közoktatásügye az 1901. évben.“

Partea primă cuprinde programul de acțiune a ministrului de culte desfășurat în decursul an. 1901; partea a doua și a treia date statistice, referitor la starea învățământului peste tot și a tuturor instituțiilor culturale din țară. Raportul din chestiune este de o importanță deosebită pentru noi Români. Tonul în care e scris, și datele ce le găsim într'însul, merită să fie cunoscute în cercuri cât mai largi. În special ar fi de dorit să le cunoască factorii vieții noastre bisericesti. Putem așa de mult învăța din ele. Astăzi statistica — este bilanțul vieții popoarelor. Popoarele, cari își fac bilanțul vieții sociale și culturale, sînt popoare de viață. Din aceste date pot constata cu înlesnire pozițiile dubii, și din vreme pot lua măsurile pentru sanarea rēului.

Espunerile ministrului de culte magiar sînt limpezi ca lumina soarelui. Firul roș

al întregului eșposed este: magiarizarea. Tot ce a creat și cheltăit din visteria statului, a făcut pentru lățirea culturii magiare și a magiarizării. Așa d. e. la pag. 16. vorbind despre instrucțiunea poporană, spune, că a avut în vedere în deoseb să consolideze efectele instrucțiunii în tôte gradele de școlă, mai ales din punct de vedere național magiar.

Consolidarea instrucțiunii național magiare, deșteptarea sentimentului patriotic și magiarizarea sînt calul de bătaie a ministrului, vorbind despre asile, bibliotecile tinerimei, școlile de stat, școlile civile și școlile superioare de fete. Spune fără jenă, că tot ce a făptuit și creat — le-a făcut singur și numai „a magyarság szempontjából.“

Trecând peste aceste, vom cerca să relevăm datele statistice de tôte gradele, cari să raportează la poporul nostru:

Asile de copii: gr. cat. 5; gr. or. 4. cu limba de conversație română: 15;

„ „ „ „ magiară-rom.: 35;

Numărul elevilor în asilele gr. cat.: 44;

„ „ „ „ gr. or.: 878.

S'au calificat pentru asile: 4.

Obligați la școlă: 486.311; cu 17.260 mai mulți ca în anul 1900.

Au cercetat școlă: 308.247; cu 8.608 mai mulți ca în an. 1900.

Școlile poporane curat române au fost: 2309;

„ „ române-magiare: 706.

Școlile comunale cu limba de propunere rom.-magiară: 146.

Școlile gr. cat. cu limba de propunere rom.-magiară: 191.

Școlile gr. or. cu limba de propunere rom.-magiară: 368.

Școlile comunale cu limba de propunere română: 31.

Școlile gr. cat. cu limba de propunere română: 1089.

Școlile gr. or. cu limba de propunere română: 1184.

Școlile elementare de stat au fost cercetate de elevi români: 15.643.

În școlile poporane de stat dintre 252.442 școlari au fost români 26.399.

Tabloul băteților români, cari au cercetat școlile elementare; în școlile de stat: 20.418; în școlile comunale: 23.359; în școlile rom. cat.: 3040; gr. cat.: 67.616; gr. or.: 110.595; evanghelice-lut.: 568; ev.-reformate: 877; unitare: 56; israelite: 55; private: 154; de ale reuniunilor: 639; la olaltă: 227.377, sau 12.95%.

La cursurile de repetiție de stat: 6.673; comunale: 11.059; rom. cat.: 613; gr. cat.: 26.237; gr. or.: 34.719; ev.-lut.: 98; ev.-ref.: 310; unitare: 4; private: 6; de ale reuniunilor: 69; la olaltă: 79.788, sau 14.19%.

Au cercetat școlile elementare și de repetiție de stat: 27.091; comunale: 34.418; rom. cat.: 3.653; gr. cat.: 93.853; gr. or.: 145.314; ev.-lut.: 666; ev.-ref.: 1.187; unitare: 60; israelite: 55; private: 160; de ale reuniunilor: 708; în total: 307.165.

Au cercetat școlile superioare de fete de stat: 26; rom. cat.: 5; la olaltă: 31.

Institute pedagogice pentru învățători: gr. cat. cu limba de propunere magiară-română¹⁾: 2; numărul profesorilor: 13; numărul elevilor: 116; s'au calificat: 24; — gr. cat. cu limba de propunere română²⁾: 1; numărul profesorilor: 10; numărul elevilor: 94; au obținut diplomă: 55; — gr. or.³⁾

¹⁾ Gherla, Orade. ²⁾ Blaj. ³⁾ Arad, Sibiu, Caransebeș.

FEUILLETON.

SERATĂ ARTISTICĂ.

Ne ținem de promisiune, revenind asupra frumosei producțiuni aranjate de membrii societății „In. M. Clain“ a teologilor din Blaj. Și ținem să accentuăm de la început, că la ast fel de serate, când avem de a face, nu cu nise simpli noiți, ci cu cântăreți mai rutinați, ar fi tare de dorit, ca să se țină cont și de publicul ascultător, care vine pregătit să asculte cu încordată atenție producțiunile artistice, și luugimea programei adese, îl obosesc prea mult, așa căt nu pôte să urmărească cu convenita luare aminte, de multe ori pôte, chiar punctele cele mai interesante. De aceea fără a voi să supărăm pe cineva, credem, că ar fi bine, ca cuvintele de deschidere și disertațiile, să fie puțin mai scurte. Asta nu ne împiedecă, de a constata, că vorbirea de deschidere, a dlui preș. T. German, au fost demne și că lucrarea dlui Oct. Popa, despre social democrație a fost lucrată cu multă sîrguință și pricepere. Celelalte puncte ale programei, au fost așa bine alese și bine predate, căt cu dreptul a trebuit să pun în fruntea acestor linii titlul de „serată artistică“. În special punctul culminant al seratei a fost executarea frumosei balade poporale „Constantin Brancovean“, un product nou al distinsului nostru compozitor și profesor Iacob Mureșan. Și pôte nclă nu mă înșel, când cutesc să

sustin, că acesta a fost și punctul de atracțiune pentru mulțimea publicului asistent, care umplé marea sală de gimnastică. Compoziția și melodia a fost în deplină armonie cu textul și dl Mureșan, care scie tot de una să interpreteze până la celea mai fine nuanțe sentimentul poporului-poet, a nimerit și de data această cōrdă, și a lăsat, ca înaintea noastră să se desfășure în accentele melodice ale cântării trista sōrte a marelui domn, care a fost gata să-și jertfescă fiul și chiar pe sine, fără a se lăpda de legea creștină: „Nu mă las, nu mă las de legea mea!“ suna așa de intensiv, căt pătrundea în sufletul fie cărui ascultător. Iar refrenul „Dōmne fie voia ta!“ care urma după fie care act de crūdime, era efluxul creștinului tare și incredințat tot de una în îngrijirea Provedinții dumnezeesti.

S'ar puté scrie colōne întregi despre succesul desăvîrșit al acestei compozițiuni, dar ne mărginim a accentua, că fie care frasă, fie care acțiune a poeziei, a fost așa de admirabil redată în musică, căt publicul par că asista la întreaga desfășurare descrisă în baladă, se părea că totul e viu și trăiesce și se petrece înaintea noastră.

Ce privește interpretare, corul și-a achitat pe deplin rolul, de asemenea solii: Branea (Brancoveanul), Stanciu, (sultanul) și Bētēenul (narratorul) au făcut tot ce le-a stat în putere, ca să interpreteze căt mai bine dorințele autorului.

O plăcută surprindere a fost „Dornul Ardeleanului“ compoziția tinerului cleric Aurel Popovici, elev a dlui Mureșan, care în formă de pontpurii a adunat într'un mănunchiu, cele mai dolose cântări

poporale, îmbogățind în același timp și literatura noastră musicală și scoțind din nou la iveală nesecatul isvor al musicel noastre poporale. Felicităm pe dl Popovici de acest frumos început și îl sfătuim să mērgă înainte pe calea deschisă de mălestrul său, cari îl va aduce numai nume și laude.

Fōrte bine executat din partea corului a fost „Quadrilul“ de Vorobchievici; nuanțare, și precisiune, au încoronat prestațiunile corului, viu și repetit aplaudat de întregă sala.

„Air varié“ de Beriot, solo violină, cu acompaniare de pian a fost executată de dl Popovici, cu multă desteritate și simț; viu aplaudat de publicul, care dorea să asculte de sub fermecatul arcus accente de melodie națională, dsa a mai cântat împreună cu dl Crișan, o dulce doină și o frumoasă horă poporală.

Bună ideea a fost monologul „Musca“, predat de dl Tatar, care ne-a deșvilit ce talent comic are dsa — când vrea. Publicul a fost plăcut distras, și l'a răsplătit cu destule aplause.

De asemenea ncriță să facem amintire de „sonetul“ compus și cetit de autorul, dl Nic. Marcu, și de succesa declamare a poezii lui Alexandri, „Eroi de la Plevna“ de Ioan Becichei.

Gratulăm clericilor nostri de zelul ce deșvöltă pentru cultivarea artelor frumoșe și le dorim, ca și pe viitor, tot cu acel zel, să lucre înainte, fiind siguri, că îi vom îmbrățoșa cu tōtă căldura tot de una.

cu limba de propunere română: 3; numărul profesorilor: 23; numărul elevilor: 314; au obținut diploma: 93.

Au cercetat institutele pedagogice din țară 682 români; iar preparandiile de fete: 24; în total: 706.

Date referitoare la școlile medii: Gimnasiul gr. cat. din Blaj cu 16 profesori, 469 elevi; budgetul anual: 73.905.

Gimnasiul din Beiuș cu limba de propunere rom.-magiară, cu 16 profesori, 392 școlari; budgetul anual: 126.272.

Gimnasiul fundațional din Năsăud cu 15 profesori, 288 elevi; budgetul anual: 67.309.

Gimnasiul gr. or. din Brașov cu 14 profesori, 301 școlari; budgetul anual: 78.960.

Gimnasiul gr. or. cu patru clase din Brad cu 7 profesori, 145 elevi; budgetul anual: 24.831.

Școala reală gr. or. din Brașov cu 8 profesori, 84 elevi; budget anual: 20.800.

În gimnasiul au fost elevi români: 3.217 = 6,65%.

În școlile reale elevi români: 265, total = 3.441 sau 5,80%.

S'au însușiat la esamenul de maturitate cu limba de propunere română: 147 școlari; dintre aceștia au trecut esamenul cu eminentie: 10, cu bun: 30, cu destul: 75.

Institute mai înalte. Facultăți de teologie gr. cat. cu limba de propunere latină și română: 1; cu limba de propunere română: 1, cu 14 profesori și 106 ascultători; — gr. or. cu limba de propunere română: 3; numărul profesorilor: 21; ascultători: 163.

Ascultători români la școlile înalte din țară. La universitatea din Pesta: 152; la cea din Cluj: 130; la politehnic: 19; la academiile de drept: 68; la școlile înalte din Croația: 1, în total = 659.

Au cercetat școlile de industrie, români: 49.

Au cercetat școlile de ucenici, români: 3368.

La școlile speciale de comerț au fost români: 182; ucenici de comerț români: 115.

La școala de desemn din Budapesta au fost români: 3.

Au cercetat școlile de muzică români: 20. În orfanotrofi au fost primiți români: 69.

În institutele de orbi au fost români: 2. În institutele de surdo-muți au fost români: 7.

În casele de caritate au fost români: 2. În institutele de coregere au fost români: 17.

La institutele de moșit au fost române: 32.

La institutele de postă-telegrafie, marină au fost români: 4.

Ziaristica: Foi politice române: 7. Cu caracter local: 1. Beletristice: 2. De specialitate: 8. De specialitate rom.-germ.: 1. Umoristice: 2. În total = 21.

Au intrat în țară foi românești: 12 în 2752 exemplare.

Biserica și organizația ei.

Biserica gr. cat. română e împărțită în 4 diecese: archidieceasa de Alba-Iulia—Făgăraș, cu un capitol din 10 canonic,

32 protopopiate, 702 parochii, 120 filii, cu 2 călugări, 386 parochii, 245 capelan, 70 teologi. — Episcopia Orădiilor-mari cu un capitol din 6 canonic, 6 canonic titulari, 6 protopopiate, 19 vice-protopopiate, 168 parochii, 554 filii, 98 parochii, 72 capelan, 27 teologi. — Episcopia Gherlei cu un capitol din 5 canonic, un preposit, 45 vice-protopopiate, 489 parochii, 391 filii, 3 călugări, 475 parochii, 37 capelan, 64 teologi. — Episcopia Lugosului cu un capitol din 6 canonic, 5 protopopiate, 16 vice-protopopiate, 162 parochii, 318 filii, 151 parochii, 5 capelan, 24 teologi.

Biserica greco-orientală română constă din: mitropolia din Sibiu cu 34 protopopiate, 935 parochii, 230 filii, 820 parochii, 64 capelan, 126 teologi. — Episcopia din Arad cu 17 protopopiate, 603 parochii, 118 filii, cu 6 mănăstiri și un călugăr, 567 parochii, 21 capelan, 17 teologi. — Episcopia din Caransebeș cu 11 protopopiate, 320 parochii, 39 filii, 358 parochii, 38 capelan, 24 teologi.

Treceri religioase.

De la greco-catolici au trecut la catolici, bărbați: 28; femei: 21; la greco-orientali: bărbați 186; femei 236; la evanghelici: 7 bărbați, 9 femei; la reformați: 58 bărbați, 75 femei; la unitari: 3 bărbați, 5 femei; la israeliți: 2 bărbați, 1 femeie; — la olaltă: 631.

De la greco-orientali la rom. cat.: bărbați 101, femei 101; la greco-catolici: bărbați 560, femei 543; la evanghelici: 12 bărbați, 19 femei; la reformați: 37 bărbați, 30 femei; la unitari: 2 bărbați, 3 femei; la olaltă: 1408.

Cifrele acestea de trecere să referească și la cele alalte neamuri gr. cat. și gr. or. din țară.

Dintre confesiuni au câștigat prin treceri: greco-catolicii 579.

Dintre confesiuni au pierdut prin treceri: greco-orientalii 840.

În an. 1901 au părăsit confesiunea 71 români gr. cat. Dintre aceștia au trecut la nazarenii 1, la bapțiști 48; și-au lăsat legea din cauza stoloilor 1; din cărta cu preotul 23; din alte cauze 2. — Românii greco-orientali și-au lăsat legea 231. Din aceștia au trecut la Nazarenii: 87, la bapțiști: 144.

Acestea sînt datele raportului ministrului de instrucțiune. Ele vorbesc de sine. Cel chemați pot trage concluziuni de interes pentru neamul nostru.

Iubileul dogmei despre conceperea nepătă a Preacuratei Fecioare. — Sfinția Sa Leo XIII. a îndreptat cardinalilor Vannutelli, Rampolla, Ferrata și Vives următorul decret:

„Din multe părți Ni-s'a manifestat dorința vie a credincioșilor, ca să serbăm cu solemnitate extraordinară ziua aniversară a 50-a de la promulgarea dogmei despre conceperea nepătă a Preasfintei Fecioare Maria. Ușor vă puteți închipui, cât de binevenită este inimii Nostre dorința această. Venerarea Maicei lui Dumnezeu nu Ne-a fost numai una din deprimările cele mai plăcute încă din pruncia cea mai fragedă, ci este pentru Noi și una dintre armele cele mai puternice

de apărare, care-i pronia le-a dăruit bisericii catolice. În toate veacurile și în toate luptele și persecuțiile a cerat biserica ajutorul Mariei, și ea a aflat aci în tot de una înțărare și scutare. Și după ce timpurile de acum sînt așa de furtunoase și pentru înșăși biserica așa de amenințătoare, se bucură inima Noastră și se deschide pe sama sperării, când vede, cum credincioșii se folosesc de prilejul binevenit, pentru ca să serbeze amintitul iubileu de 50 de ani, și vor să alerge cu un gând și plini de încredere și dragoste la Maria, căreia i-se roagă ca ajutătoare creștinilor. Pentru ca Iubileul acesta, care-l doresc, să Ne fie și mai scump, se mai adaugă și împrejurarea, că Noi stîtem singur între cei vii din înțregă cununa de cardinali și episcopi, care se adunase în jurul înaintașului Nostru la actul de promulgare a dogmei acesteia. Fiindcă este deci intenția Noastră, ca serbările iubilare să poarte caracterul mărimii, carele e potrivit cetății Nostre Roma, și să fie tocmită așa, cât ele să potă fi evlavie catolicilor din totă lumea strămur și îndreptariu, am hotărît, să instituim o comisie de cardinali, carea să tocmească și să conducă serbările. De membri ai comisiei acesteia vă numim pe voi, domnilor mei Cardinali. În convicția tare, că prin dispozițiile voastre cele înțelepte va fi satisfăcută atât dorința Noastră cât și a bisericii întregi, ca arvună a darurilor cerești vă împărtășim binecuvîntarea apostolăscă. În Vatican, 26. Maiu 1903. *Papa Leo XIII.*“

Limba de propunere a religiei. — Pe cum se scie din Petersburg lui „W. T. B.“, ministrul rusesc de instrucție a fost îndrumat prin un ordin împărătesc, ca începînd cu anul scolastic 1893/4 să permită, ca instrucția în religiea rom. cat. în toate școlile medii din Polonia rusă să se facă în limba polonă. Încă din anul 1880 era rînduit, ca instrucția această în 6 clase ale școlilor medii să se facă în limba polonă. Până și în Rusia s'au avîntat deci cei de la putere la convicția aceea pedagogică, că propunerea religiei are să se facă în limba maternă, dacă vor, ca ea să înturască inimilor și spiritelor în chip priincios și folositor binelui public. În Ungaria dimpotrivă pe cei de la putere, — nu scim, din a cui vină. — i-a lovit Dumnezeu în privința această cu a noua din cele zece bătăi.

Alegera de la Dobra. — Actul alegerii de deputat dietal la Dobra s'a terminat Sâmbătă sara la orele 7. Dl Dr. A. Vlad a reușit deputat cu 256 voturi, față de candidatul oficial Dr. Béla Farkas, care a întrunit 204 voturi.

Majoritatea covârșitoare a alegătorilor români s'a grupat cu mare înșufțire în jurul dlui Dr. A. Vlad, deși n'au lipsit încercările de presiune și mituire din partea contrară. Chiar și majoritatea primarilor comunali, a trecut în tabăra dlui Dr. A. Vlad. Și privește frumoasă a fost ținuta demnă și liniștită a alegătorilor naționali, deși corteșii provocatori ai contrarului au pus de repetite ori paciința Românului la probă prin insulte și chiar atacuri. Dl Simon, presidentul

alegerii a procedat corect și imparțial. ceea ce îi face onoare. Dl Dr. A. Muntean, încă în decursul primelor ore de alegere și-a retras candidatura. Se anunță, că alegătorii săi au trecut în tabăra d-lui Dr. Vlad.

Rezultatul alegerii a fost primit cu mare însuflețire de poporul și alegătorii adunați în Dobra. Dl Dr. A. Vlad — după ce a luat în primire credenționalul — a ținut un discurs înflăcărat în piața Dobrei

Revistă politică.

Serbia. Joi dim. a telegrame sosite din Belgrad vestiau de un gróznic atentat făcut asupra familiei regale sârbesci. Miercuri noaptea partizanii pretendentului de tron Petru Caraghiorghievici, au pătruns în palat și au prezentat regelui Alesandru dimisiunea, spre subscriere. Regele n'a voit și infuriat a tras cu revolverul, atunci înse mai mulți oficiali au pătruns în odaie, au omorât pe regele, regina, fratele și surorile reginei, ministrul de război și mai mulți gardiști. Petru Caraghiorghievici, a fost proclamat de rege și încă în ziua următoare s'a așezat în palatul regesc, luând domnia.

Correspondințe.

SCRISORE DIN BUCURESCI.

— De la corespondentul nostru. —

(Serbări, manifestări, alegeri cu bătăi, ortodoxie-rusescă, monumentul lui I. Brătian)

București, 4 Iunie 1903.

Am început primăvara cu tot felul de intruniri și manifestări politice, studentesci și electorale, a căror epilog a fost câte odată și tragic.

Am serbat în anul acesta ziua de 10 Mai — proclamarea Regatului român — ca de obicei, nu înse cu pompa mare din anul trecut, când sărbătorirăm în aceeași zi și pătărul de secol al acelei zile, și nici celebra ploie cu torenții ei nu ne-a supărat, dar norii groși și amenințători ce pluteau pe de-asupra noastră, ne inspiraau frică și fie care își amintea pățania din anul trecut.

Studentimea noastră universitară și-a ținut de datorie să protesteze și ea în contra suprimării „Tribunilor” și spre acest scop a convocat o întrunire publică, foarte modestă, fără șgomot, dar s'a întâmplat și astă dată, ce se întâmplă cam des alt cum, că poliția din esces de zel, sau pôte cu ordin de sus, să-și bage nasul unde nu trebuia, și să provoce scandal cu bătăi, iar la a doua întrunire de protestare, în contra amestecului poliției în manifestațiile inocente ale tinerimii, a ajuns bătăia până în curtea palatului regal. S'a așteptat și se așteaptă și azi ca tinerimii universitare ca și publicului indignat, să i se deie o satisfacție prin licențierea din serviciu a vinovaților.

Bătăi mai în regulă și cu bătași în regulă am avut cu ocazia alegerilor pentru consiliile județiene, căci era vorba să se deie o lovitură guvernului liberal pe chestia fraudelor de la Ministerul de finanțe, despre cari v'am scris la timp, și în adevăr, că conservatorii au provocat în totă țara multe balotaje, și dacă nu erau

bătăi, din care cauză conservatorii s'au retras din luptă, se puté întâmpla ca liberalii să cadă de la putere. Lovituri de clomag a primit între alți conservatori și fostul Ministru de esterie sub conservatori Dl. I. Lahovari, care umplut de sânge a trebuit transportat și îngrijit la o farmacie aproape de localul de vot.

Cu căldurile a reinviat iarăși propaganda ortodoxă rusescă, nu cea grecescă din Macedonia, nici cea rutenescă din Bucovina cari lucrăză cam în permanentă, dar aici în Bucuresci, unde credeam că după mórtea ziarului „Pravoslavni Vostok” (orientul ortodox) redactat de ruși și sârbi, vom avea pace, a răsărit altă sêmântă, alta gazetă, cu titlu mai românesc, — adică de ce mai românesc, când și titlul ei „Vremea” e slav și e o fică a mamei sale din Peterburg „Novoie Vremea” și când și caracterele din titlu-i sînt aproape rusești ca și propaganda ce face:

Iată în două cuvinte, puse pe frontispiciul ei, ce propagandă face.

„Unirea tuturor Românilor” și „Unirea tuturor ortodocșilor”

Eă nu credeam, că mai este un om cu bun simț, care cunoșce cât de puțin istoria noastră națională, ca și pe protectorii ortodocșiei, să mai pótă crede că prin „unirea tuturor ortodocșilor” sub egida Rușilor și Grecilor, mai pôte să mai existe și numele de român, și încă de „unirea tuturor românilor” . . . și totuși s'a găsit un român aici în Bucuresci cu numele I. P. Brăiescu cu pseudonimul său „rezeșul de la Scurta” care să credă asemenea lucruri și să se facă codă de topor în mâinile celor ce mai adă și cnutul și beștele din Siberia.

Dl. Iorga, învătățul profesor universitar de aici, i-a răspuns ceva în „Jurnalul” dar nu se legă de capul ori cui știința și prevederile omienilor cu minte și apoi când cine-va e și de la Scurta, nu pôte vedea mai departe de cât vârful nasului.

Nu-i așa mult de când apărea aici un ziar naționalist și bun alt cum „Apărarea națională”, deși și această Apărare națională, avea păcatul că, tam ne sam, să-și pună în frunte peceta, pe lângă „Romanism și Ortodocșim”, s'a întâmplat totuși în acest ziar cu pecetea ortodocșismului, descăpă unui profesor fruntaș și Director de Liceu de aici, și care era unul din colaboratorii lui mai distinși, să tipărească odată în acel ziar, că „ortodocșismul în gura de muscal înșemneză despotism, nimicare de popóre că „ortodocșismul bulgăresc și muscălesc e tâlhărie la drumul mare” („Apărarea națională” Nr. 262 din 10 Octobrie 1901.)

Dl „de la Scurta” nu vrea să asculte nici de acesta, nici de a crede Dnui Hajdău, a cărui conferință „Papa de la Neva” ținută la Atheneni roman, tipărită de două ori în „Apărarea națională” și scosă și în broșură, trebuia să-l lumineze . . . și dacă de bătrâni nu ascultă, cum va asculta pe Dl Jorga pe care îl califică și clasifică numai ca pe un elev.

Dar voiți mai atinge această cestiune alta dată, acum vreați să Vă scriu ceva și despre inaugurarea monumentului Ioan C. Brătianu întâmplată în duminica trecută, 18 Maiu s. v.

Sînt ani de când partidul liberal a strîns sute de mii de franci pentru a înălța în centrul capitalei lui I. C. Brătianu, un monument care să desêmneze nu numai valórea individuală a lui Brătianu, dar și valórea întregului partid liberal.

S'a desfășurat o pompă oficială mare: cu delegațiuni din totă țara și zeci de coróne, discursuri de Dnii Sturdza, Aurelian, Ferichide și alți 4 oratori fruntași, după discursuri musică și defilări. . .

M'am strecurat cum am putut prin mulțime, căci nu aveam „carta de corespondent” ca să intru în tribuna presei sau în alta tribună din cele trei din împrejurul monumentului, și după câte-va înbrăucești m'am cam apropiat de oratori, dar cari toți cam bătrâni și cu vócea cam slabă, nu au prea fost audiți de public, și pôte acesta a fost și cauza, că ovațiunile și aplausele nu au fost așa entusiasmante cum să aștepta.

După ceremonia oficială, de la carea bine înțeles, nu a lipsit și serviciul divin cu Mitropolitul Primat în frunte, grupându-se lumea în jurul monumentului, m'am apropiat și eu de un grup de vre-o 6 persoane mai distinse, cari chiar începeau reflecțiunile și critica asupra monumentului și asupra celui ce este reprezentat prin el, și din cauză că eu nu fac politică de partid, cred mai potrivit cu imparțialitate, să înregistrez aici cât să pôte de fidel opiniile acestor personaje; Iată-le deci:

— E prea imosant și prea mare disproporția între acest monument și statua lui Rosetti inaugurată acum câte-va zile, căci cine nu știe că Rosetti a fost autorul intelectual al tuturor faptelor de pe timpul Guvernului lui Brătianu, și acesta numai executorul lor, și dacă lui Rosetti nu i s'a făcut monument și ceremonie mai mare, cel puțin, trebuie să li-se deie o sărbătorire egală, și chiar alături pe același monument.

(Va urma.)

Spicuri literare.

În revista „Viitorul” din Iași dl Ghibănescu scriind despre „Rolul bisericii în formarea limbii literare,” și ajungând la veacul XVIII, spune următoarele:

„Peste munte unirea bisericii (i. R. n. a a stăvilii (? Red. U.) peste 50 ani avîntul, căci actul iscălit de protopopii români, n'a fost adus la îndeplinire de cît cãtră 1754 când se deschide școala din Blaș, care va deveni — cum îi zicea Odobescu — Atena Romanismului. Ardealul va deveni aici centrul mișcării, căci de acolo de la Blaș vor ieși cei 3 luceferi ai literilor Române: Șineai, Maior și Micul, legându-și acest din urmă numele de lucrări însemnate pe terenul literaturii bisericesti. Cercetările istorice se îmbină cu cele bisericesti, și prin punga lor istoria bisericii române se contopesc în istoria neamului românesc. Biblia lui Klein e un monument tot atît de mareș, mai ales că era pus la contribuție însuși textul ebraic.”

„Viitorul” Nr. 17—903.

Și în fața acestor exclamări sincere de admirație, autorii „Enciclopediei române” află de potrivit a însemna pe hartă „Erdő-Szt.-György”, iar Blașul a-l uita. . . Câtă răutate!

Ordinea examenelor publice,

ce se vor ține cu elevele școlii de fetițe din Blaj cu ocazia închierii an. școl. 1902—1903. Amăsurat hotărârii luate în conferința corpului didactic a nunitel școle, ținută la 9 Iunie a. c. examenele publice de închierea an. școl. se vor ține în zilele de 22, 23 și 24 Iunie a. c. iar în 25 Iunie va fi servitiu divin împreună cu doxologia cea mare în capela internatului de fetițe. după care imediat va urma vestirea rezultatelor și împărțirea premiilor.

Luni, 22 Iunie a. c.

a) Înainte de amiază:

De la 8—10 clasa I. și II. primară, examen din toate obiectele de învățămînt.
De la 10—12 clasa III. și IV. primară, examen din toate obiectele de învățămînt.

b) După amiază:

De la 2—4 clasa I. civilă, examen din toate obiectele ordinare de învățămînt.
De la 4—6 clasa II. civilă, examen din toate obiectele ordinare de învățămînt.

Marti, 23 Iunie a. c.

a) Înainte de amiază:

De la 8—11 clasa VII. superioară, examen din toate obiectele ordinare de învățămînt.

b) După amiază:

De la 3—6 clasa VIII. superioară, examen din toate obiectele ordinare de învățămînt.

Miercuri, 24 Iunie a. c.

De la 8—10 examen cu elevele din cursul complementar și din obiectele extra-ordinare de învățămînt.

De la 10—11 examen de muzică.

Tot timpul cât vor dura examenele sînt espuse la vedere publică lucrurile de mână pregătite de fetițe în decursul anului școlar.

Blaj, la 9 Iunie 1903.

Direcțiunea școlii de fetițe.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. În 29 Martie a. c. s'a ținut ședința sa adunarea ordinară a membrilor curatoratului și comitetului bisericesc gr. cat. din comuna Cerghizel, cu care ocazie a lăsatul nostru preot-cooperator Eugen Radu, s'a oferit a da pentru fondul bisericii noue 100 corone, iar până la începerea colectei a solvi procentele legale după acel capital. Tot sub acest lăsat păstor sufleteș s'a dobîndit o obligațiune de regaliu de 800 cor. s'a adunat de pe sate, pentru edificarea bisericii un capital din milă de 200 cor. s'a întemeiat un grănar de 400 metre cereale etc. Pentru care maritimă binefacere și pe acesta cale li aducem adăncă noastră mulțumita. Cerghizel, la 24 Maiu n. 1903. Vasilie Rus, prim-curator. — Panterie Pop I. Culița Drandiu, a cumpărat pe sarea bisericii o Evanghelie cu litere latine cu 25 cor., tot acesta cu Clemente Papiu, a cumpărat un rînd de vestimente cu 120 cor. Maria Fieser I. Ionon, a donat bisericii un covor pe masă în altar și unul pe tetrapod, țesut cu mîna dînsii, și perdele la ușa împărătescă, tot țesute de dînsa. Paraschia Selegian, două perdele țesute de dînsa la dverele altarului. Dumnezeu să le scrie în cartea vieții darurile aceste maritimose. Sănt-Imru, la 30 Maiu 1903. Clemente Papiu, paroch și v. protopop onorar.

Chirotoniri. A doua zi de Rusalii Escel. Sa Mitropolitul Victor a chirotonit întru preot pe diaconul Dr. Stanislau Bortnowski din Botoșani, aparținător archidiecesei de Bucuresci.

Promotie. Dl. Liviu Pandrea, a fost promovat la universitatea din Cluj, de doctor în științele juridice.

Dar generos. Magn. Doină v. Kovrig Tivadar, locnitor în Budapesta și proprietar în comuna Galin, a dăruit pentru edificarea bisericii în această comună suma frumoasă de 2000 cor.

Directorul fundațiunei Șulufane și-a ținut ședința anuală în Sămbăta Rusaliilor, fiind de față. afară de membrii Ven. Capitolul II. Dni: Iosif Pop, Ioan Mezei și Ales. Onaciu, juși de curie în Budapesta, Vas. Hossu, jude de tablă, Cluj. George Pop, director financiar Nyiregyház Iosif St. Șuluf, Sibiu și Leontin Pop, Cluj, juși de tribun. în pensiune. Ioan Simionas, preș. sedrii orf. Deva, Iuliu Bardosi, insp. școl. reg. în pens. Sibiu. Vasile P. Hărăgan, adv. Sibiu și Dr. Ales. Pop, medic, Blaj. apoi avocatul archid. Dr. Iuliu Maniș și Ștef. Pop, protopopar cons. Sămbăta dim. s'a ținut părăstas pentru Mrtop. Șuluf la biserica parochială, celebrînd protop. Bărbat și capel. Nistor. La începutul ședinții după salutul adresat celor prezenți, Mitropolitul amintesc de repausarea membrilor Dr. Ioan Rațiu și Patr. Barbu, și apoi în cuvînte de căldă iubire și bucurie pomenește de numirea admin. fundațiunei III. Sa Dr. Vas. Hossu, de Episcop la Lugos. Cuvîntele Escel. Sale au fost acoperite de aclamări la adresa III. Sale. Se cetesc rapoartele administrațiunii și avocatului archid. luându-se spre sciință cu aprobare. Special s'a remarcat prețioșele servicii, pe cari dl. Vasile Mica, din Sz-Odorhei, le-a făcut fundațiunii prin cumpărarea moșii de acolo. Din acest prilej Directorul II și votază mulțumită protocolară. În același timp s'a constatat și frumosul avînt luat de fundațiune a cărei avere la finea anului era de cor. 9 05855 56.

Aniversară. Primim următoarele șire: „Onorată Redacțiune! Azi e aniversara morții neuitatului și fericitului Episcop Michail Pavel. Am peregrinat la mormîntul lui din Biserica din Sat-Slatina și am servit acolo sfîntă liturgie. și am făcut Parastasul pentru sufletul neuitatului Părinte. Sfînta Liturgia a servit-o vicariul Tit Bad cu asistința lui Ioan Doros, paroch local și Nicolau Doros, preotul din Breb. fiind de față mulți dintre aceia, cari nu vor uita cât vor trăi binefacerea fericitului Părinte. Fie-I memoria eternă! „Asistentul.”

De la Oradea-mare. Vinerea trecută, la 22 Maiu sara — scrie „Familia” — P. S. Sa episcopul Dr. Demetriu Radu a sosit pe neașteptate în Oradea-mare și a descins la noua sa reședință. Nu mai de cât a pofsit la sine pe arhitectul Coloman Rimanóczy jr. spre a se înțelege în privința reparațiilor de făcut la reședință. După mai multe combinațiuni urmate până sara tîrziu și în zina următoare, considerînd, că partea edificată de episcopul Olteanu nu se mai pôte sustine, căci părășii sînt subțiri și grințile au putredit; considerînd, că ridicîndu-se nivelul pieții, partea vechiă a edificiului și anume frontul spre piață a scăzut și ast fel ferestrele au devenit prea jõe: P. S. Sa a hotărît să se renoveze întrîga reședință, ridicîndu-se parterul mai sus și clădindu-se din nou tot etagiul; în lăuntrul clădiri să se facă o împărțire nouă, în care să se țină cont de cerințele unei reședințe episcopesci și de tot confortul modern; iar din afară să aibă o înfașurare de palat, cu turn în colț, care să domineze totă piața. Până cînd se va termina renovarea, episcopul va locui în una din casele canonicali, iar în alta se va așeza oficiul diecesan. La aceste combinări au luat parte și vicariul episcopesc Dr. Augustin Lauran, canonicul Moise Nyes și esactorul dominal Alesandru Gera. În zina următoare, Sămbăta după amiază, episcopul Radu s'a întors la Lugos.

De la Lugos. Joi în 4 Iunie n. a sosit la Lugos o deputațiune a Românilor gr. cat. din comitatul Sătmăr, ca să felicite pe P. S. Sa episcopul Dr. Demetriu Radu, din incidentul denumirii Sale de Episcop la Oradea-mare. Membrii acestei deputațiunii au fost dñi: Dr. Felician Bran, vicarul Sătmărului (Carei-mar) Lazar Jernea, protopop în Csomsköz. Ludovic Mărcuș, preot în Madarász, Vasile Ardelean, preot în Vetés, Iosif Pataki, capelan în Stanislău și George Pteanc, învățător în Carei-mar.

Monumentul lui I. C. Brătianu. Duminică, în 31 Maiu s'a desvilit la Bucuresci monumentul ridicat lui Ioan Brătianu. Lume multă asistă la această festivitate, numeroși delegați din toate părțile țării. Monumentul e opera sculptorului francez Dubois. Grupul principal reprezintă o femeie pe cap cu coróna de otel, stringînd la piept cu o mîna steagul independenței, iar cu cealaltă răsîmându-se pe Brătian, care arată unui dorobanș calea spre neatîrnare. Dorobanșul salută Patria. Mai sînt apoi diferite grupe și basreliefuri între cari unul din 1866. care eternizează momentul intrării domnitorului Carol pentru înfașa dată în țară. Mai multe discursuri s'a rostit în fața monumentului. Din acest prilej regele a trimis o scrisóre foarte afectuoasă Dnei Pia Brătianu, și a depus o corónă pe pedestalu monumentului.

Aviz. De timp mai îndelungat diferite ziare să ocupă cu banca de asigurare „Transsylvania” și cu unul dintre reprezentanții săi. Aci banca este prezentată ca o întreprindere, care are să servescă agitațiunii naționaliste, de altă parte iar sînt atacați în modul cel mai vehement agenții ai reprezentanțelor ungurești ale băncii. Institutul de asigurare „Transsylvania” a înființat înainte cu vre-o câțiva ani în Ungaria de sus agenturi de probă cu scopul de a se estinde eventual activitatea și în acele părți ale țării. Parte vașă institutului, care există deja de 35 de ani, parte premiile estine și culantele condiții de asigurare îndreptățiau așteptarea că banca de asigurare va obține rezultate corespundătoare și în noul reion. Natural, că institutele de concurență priviau cu ochi răi o ast fel de estindere a „Transylvaniei” și este constatat, că această împrejurare a dat impulsul atacurilor ziaristice cu totul nelustificate. „Transsylvania” s'a vădit decepționată în așteptările sale referitoare la afacerile din Ungaria de sus și de ore ce s'a arătat aci numai pierderi, institutul să retrage — după cum s'a făcut deja comunicare în această direcție din partea presidințului în ultima adunare generală — pe vechiul ei teren de activitate, unde va lucra mai departe în mod strict real. Cu acesta credem, vor amuți și vehemente atacuri ziaristice. Consiliul de administrare: Dr. Wilhelm Bruckner m. p. president.

Mulțumită publică. De la comasațiunea hotărîrii comunei noastre au întrecut suma de 329 cor. 8 fl. care sumă frumoasă. Ilustrățiile lor conții Kemény Pál și Kemény Simon, mari proprietari. Imprenă cu toți proprietarii, cari mai sînt încă în comună, adecă, poporul gr. cat. au binevoit a o dona pe sarea înființării școlii gr. cat. Subscrisul în numele senatului școl. aduc și pe acesta cale ferbinte mulțumită Ilustrățiilor lor, pe cum și poporul nostru. Nandra, la 25 April 1903. George Spinean, adm. par. gr. cat.

Neorolog. † Petru Cherebeș preot gr. cat. în Sîrcei, membru al „Asociațiunii Transilvane pentru literatura și cultura poporului român” și a altor societăți culturale, după un merb greș și provădut cu s. Sacramento ale muribunților și-a dat blîndul său suflet în mîni Creatorului. În 5 crt. la 11 ore a. m. în al 59. an al etății și al 32. an al fericitei sale căsătorii.

Odihnescă în pace!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Să credem în Dumnezeu!

(După Can. Ludovic Schüller.)

(Continuare.)

Nu pot să trec cu vederea un alt exemplu, care fiind în legătură cu partea ultimă din întâmplarea povestită mai înainte, ne arată, ne dovedește și ne convinge tot mai tare despre ceea ce voim să dovedim.

Consalvo, în ale cărui vine încă curge sânge francez, era un tânăr întru toate asemenea patriei: sale mame de un spirit repentin și extrem; în stare să fie ânger, având pe ore cine-va, care să-l îndrepte pe calea aceasta, și dimpotrivă era în stare să fie și diavol. Din nenorocire exemplele moștenite de la bătrânul său tată, studiile universitare, amicitțiile legate îl prefăcuseră într'un diavol cu chip de om. Deveni sceptic, și prin urmare combătea tot mereu credința dumnezească, atât prin cuvinte, cât și prin obiceiurile sale rele, prin scrieri, prin publicări în periodicele cele mai mârșave, combătea credința între cunoscuți și amici, și o combătea și între străini.

Stășietore priveleşce ne înfătoșeză, când câte odată sta de vorbă cu veduva sa maică, care încă era în viață. Acea pie și nobilă domnă, care atâtea lacrimi vărsase spre a-și vedea fiul său crescut în spirit religios și moral — observându-și ficiorul cu totul tot schimbat, aflându-l prigonitorul și nu apostolul lui Dumnezeu, simția în lăuntru ei o durere nespuse de mare. Într'o zi când fiul îi sta înainte cu capul plecat și nu insistă așa mult cu falsele și prostele sale învățături, maica iubitoare — ridicându-se pe nesimțite, se aruncă și cuprinse pe fiul ei și îi zise: „Oh, Consalvo! Ce bine mi-ar părea când a-și putea sădi în inima ta pe Dumnezeu! Nu veți tu cât de necăjită sum eu, scumpa ta maică, și câte lacrimi am vărsat și vărs pentru greșelile tale părerii, pentru orbia ta sufletescă. Vărsat'am pentru tine lacrimi mai ferbinți și mai imbelșugate, de cât laptele cu care te-am nutrit . . . Oh Consalvo . . .” Și la aceste Consalvo, ca și șerpele călcat de trecător, se smulge din brațele bune și iubitoare sale maice și strigă înfuriat: „Dumnezeu, suflet, ceriu și vecinicie! aceste sînt credințe femeiești, nisce nimicuri gôle, cari provôcă numai mânie în sufletul meu, mă fac să erump în blăstămuri și stîrnesc ris în mine. D-Ta mamă, ai voi să mă nebunesc și pe mine să cred nimicuri de acelea, dar îți spun, că de acum înainte nu mă vei vedea mai mult.“

Cât sînt de nepetrunse judecățile și îndurarea lui Dumnezeu! — Consalvo fuge de la fața maicei sale și se lovesce de fața preotului. Faîma unui distins și erudit predicator s'a fost lătit din Paris în întregă Franța, și Consalvo — care se hotărește să trăiescă în Paris — atras de mulțimea învățătorilor și de mai mulți tineri intră și el în biserică Notre Dame, ca să asculte pe părintele *Lacordaire*.

Și apoi minune! Cuvîntările acestui călugăr vestit, ce aveau atîta sublimitate metafizică, atîtea fulgere de fantazie și atîtea suvenir istorice, — încep a-l străbate la inimă, a-l

stăpâni mintea. La început îi păreau lucru profan, dar totuși să simte atras ca să le asculte, și în urma lor sufletul său încet cu încetul începe a se lumina prin ceresci daruri. Aceste cuvîntări, aceste predici ascultate de el tot cu mai mare atențiune, influențeză mult asupra conștiinței sale, îl luminează, îl învață, și cu un accent de iubire, ce te răpescă — îl ating la inimă. Așa în cât pe Consalvo nu-l mai vedem la prelegerile de la Universitate, nici pe la Academia științifică, ci în templul catolic, unde urmărește cu o deosebită interesare eruditele conferințe religioase-morale; nu mai stă de vorbă cu filosofi sau literați, cari argumenteză în numele omului, ci stă sub stăpânirea glasului predicatorului, care argumenteză, vorbește în numele lui Dumnezeu. Chestiunile sêci l'au fost făcut sceptic, — demonstrațiunile religioase și morale păreau a-l face eră-și creștin. Faptul e că Consalvo nu mai ride, nici nu-și bate joc de lucrurile religiunei, ci ascultă cu respect și se înșiră între cercetătorii conferințelor din biserică Notre Dame din Paris.

Dar renumitul călugăr Dominican:

Lacordaire se desparte de acel amvon, mergînd să lătescă adevărurile religioase în alte părți ale Franței, și pe el îl înlocuiesc părintele Iesuit *Ravignan*. Să nu ne temem. *Lacordaire* a scris în un loc: *Eă sum clopotul și chem poporul la biserică, Ravignan îl conduce la picioarele lui Dumnezeu.* Consalvo vine la conferință, dar nu mai află pe iubitul orator, cu toate aceste rămăne să asculte. Introducerea era făcută, lumina — ce-i strălucise în inima sa la auzul conferințelor lui *Lacordaire* — se prefăcu în foc arzător la auzul cuvintelor elocventului Iesuit. Fața lui Consalvo devine mai serioasă, mai socotitoare, începe a medita mai profund, și cu lacrimi în ochi, se întrăbă pe sine că în cotro merge, în cotro șintese, pentru ce este el pe pămînt?

Era într'o Duminecă din Decembrie, și Consalvo după ce a fost de față la sfînta liturgie — pe care n'o mai ascultase de vre-o 10 ani — plécă în grabă din Paris cu trenul. În ziua următoare el e în apropierea cetății Reims, singur singurel și pe jos, percurgînd o cale strîmtă și sêlbatică, care tăia în două o vastă câmpie. Era o iernă grea. Inse Consalvo nu se teme de nimic, nu simțese gerul frigului, ci merge tot înainte. Ajunge la palatul maicei sale, bate la ușă și îndată năvăleşce în lăuntru cu aceea-și furie, ca și când ar năvăli un jăfuitor. Bătrana locuitoare a palatului vede tînărul, veduva maică își revede fiul. Pentru ce vine Consalvo? Cum a venit? Ore e tot sceptic și furios? Și ore ce voescă de la maică? Într'aceea Consalvo întindîndu-și brațele îmbrătoșă pe scumpa sa maică cu aceea iubire, cu care l'a fost îmbrătoșat dînsa în ziua ultimei lor convorbiri, în ziua când și-a propus să nu mai vină altul îndrăpănt la maica sa. Atât maica cât și fiul începu a plînge de bucurie; — atunci începu a povesti ei, cum s'a lăpădat de blăstămatele îndoieli, cum s'a lăpădat de scepticism, cum a redobândit dumnezească credință, adevărata știință și virtute, și în

urmă exclamă: „Acum, o iubită maică, nu mai sum prigonitorul, ci Apostolul lui Dumnezeu.“ La aceste se pută ceti o mîngăiere deplină pe fața mamei și un suris ceresc. Părea că a reînviat, pentru că s'a îndurat Dumnezeu a aduce pe fiul său la calea cea adevărată, a lădat pe preabunul Dumnezeu și a binecuvîntat pe preoți — zeloși servitori ai Evangheliei, cari îmbugură și veselesc cu atari dobîndi familiile și societatea creștină (Alimonda: Problemele veacului XIX. Conf. I.)

Etă anticul advocat necredincios, care întorcîndu-se la Dumnezeu prin considerarea fapturilor, de pe amvon luminează mințile întunecate de ateism, dovedește cu o rară elocință, esistența unei Ființe supreme chiar din esistența fapturilor, din esistența tuturor acelor ce există.

Într'atîta e de adevărat, că din fapături se pôte cu tot dreptul deduce esistența Făcătorului, în cât păgânii nu se puteau escusa, când nu recunoscău esistența adevăratului Făcător, pentru că: *cele nevedute ale Lui de la facerea lumii, din fapături fiind cunoscute, să ved, și vecinică puterea lui, și dumnezeirea* (Rom. I. 20). Ba ei neconținut o afirmău această, proclamând tot mereu necesara esistență a Creatorului. Un vestit filosof egiptean zise lămurit, că lumea este cartea dumnezeirei, oglinda dumnezeescilor perfecțiuni, și că Dumnezeu — lămurit s'a depins și exprimat în fapături. De această părere au fost: Plato, Socrate, Aristotele și alți filosofi, cari considerând creaturile, au ajuns la esistența Creatorului. Ba o samă au zis, că mașinăria cea mare a lumii este o specie de armonie, care sus și tare proclamă și vestește strălucit esistența și mărirea lui Dumnezeu.

Putem așa dară să zicem cătră Dumnezeu cu Fénélon: „Ochiul ce nu te vede pe tine, o Dómne, n'a vădut nici odată nimic, și cine nu simțese, n'a simțit nici odată nimic.“

Deși Dumnezeu nu se vede de-adreptul, cu toate aceste e lămurit, e chiară, e manifestă esistența sa din efectele admirabile, ce le vedem, cum e manifestă esistența vîntului din mișcarea frunzelor arborilor, sau cum e manifestă esistența sufletului nostru — care e principiul și cauza vieții noastre — din lucrările noastre.

(Va urma.)

ANGELA.

(Continuare.)

„Vrea Angela să se alerge iar? Se va bucura, dacă se face iară sănătôsă și tare ca să se pôtă preumbla cu mama, ca ceialalți copii și copile?“

„O, da!“ răspunse copila cu foc. „Voiți fi sănătôsă nu peste mult?“

Femeia întrerupse vorbele copilei oftînd Mititica se alipi mai tare de mamă-sa.

„Nu ofta — zise ea — așa m'am urit de a mai sta culcată. Așa mi-ar plăce să fiu tare și să mă preumblu. Nu trebuie să stău tot culcată, mamă, așa e, că nu trebuie?“

„Dă-mi ferescel!” strigă mama cu patimă. Vreau să vorbesc. scumpa mea, cu doctorii, și să le aud părerea. Ori ce se poate suferi, dacă vei fi scăpată pe întrăgă viața ta.”

Își șterse lacrimile și se sili a vorbi veselă către copilă despre zilele acele fericite, când ea, mica Angela, va fi sănătoasă și vială, ca ceilalți copii, și se va preumbla cu mama ei pe câmpul verde, înflorit. Micuța asculta cu plăcere pe mamă-sa, își pironia ochii uimită asupra ei și privea în acest viitor fericit o făcu să-și uite durerile și slăbiciunea de acum.

În urmă sosi minuta, de care tremuram — minuta despărțirii. La multe paturi a fost plângere și tânguire și eu dimpreună cu celelalte surori am avut destul de lucru, ca să liniștim pe mica neîndestulată. Dar Angela n'a versat lacrimi. Ea simțea, că destulă durere are scumpa ei mamă, și-și reținu lacrimile.

„Vino iară cât mai curând suspină ea. — așa de mult simțesc, că nu ești lângă mine.”

„Da, scumpa mea, vii cât mai curând, și Angela se va purta bine, așa este? nu va face nici o supărare dragălașelor surori?” Copila făcu semn cu capul. Aducându-mi aminte de răbdarea ei de mirat, doriaș batăr de ar face mai multe neplăceri. Ar fi semn cu mult mai bun, de cât obiceiuita-i monotonie. Înainte de a se depărta sermana femeie, vorbi cu medicul de casă, care o lămură asupra însemnătății serioase a operației. Înțelegeam foarte bine lupta ei sufletescă. De-o parte tortură și veduvie vecinică, de altă parte deplină recăstigare a sănătății pe sama copilului, dar cu risic mare. S'a depărțat plângând amar. Duminecă iar veni, dar fără a se pute hotărî.

„Nu vom îndeplini operația acum îndată — zise medicul dimitând-o — copilă e debilă, lasă să se întărească puțin. Nu te teme! Avuț-am noi casuri și mai fără speranță, de cât acesta.”

Se duse acasă. Câte vor fi lipsit și la casa ei săracă! și acum mai era în joc și unicul ei tezaur, viața copilului. Cu adevărat creatură vrednică de compătimit!

* * *

Zilele trecu. Angela rămânea aceeași suferindă, tăcută, răbdătoare. Numai ochii ei tradau neliniștire, când se permițea câte unia dintre copiii convalescenți, să umble de 2—3 ori în jurul clasei. Putem să-i vorbesc despre poftele ei tainice, ea nu vorbea nimic.

Trec în tăcere peste timpul până la operație. Mama se hotărî pe urmă și medicul își dederă asemenea învoirea la operație. Nutrirea bună și regulată o întări. Era favorita tuturor, toți o iubiă și damele, cari o cercetau, o dăruiau cu multe de toate.

În noaptea după operație s'a permis mamei să potă rămâne lângă ea. Săvîrșirea operației s'a fixat pe ora, 3 d. am. Credeam, că mi-s'au întărit de ajuns nervii. Dar când vădui pregătirile, vasul, cuțitele legăturile, mă simțiam slabă. Mănile îmi tremurau așa de tare, în cât medicul mi-a făcut câte-va observații picătore. Ingrigătoare, nu-i ertat, să fie nervoasă. Mi-am moderat într-o cât-va irigare. Operația a

fost de durată destul de scurtă, dar eu credeam, că au trecut ore. Rana a fost legată și fetița își reveni la sine. Am respirat mai liber, cât ce am reșezat-o pe pat. Efectul chloroformului se mai vedea pe ea, ce-i drept, dar pe încetul am liniștit-o și am adormit-o. Apoi trecându-mi și mie agitația, m'am retras în odăea mea, ca să mă odihnesc și să dorm puțin, pentru că mă aștepta iar veghierea de noaptea.

Când m'am reîntors, erau 8 ore. Totul era liniștit și tăcut. Copilul s'au scaldat și au adormit. Angela a mâncat puțin și iar s'a adormit în somn. La 9 ore veni mamă-sa palidă și îngrijată. Am rugat-o, să nu conturbe somnul copilului. Apoi am făcut o revistă peste copil și am reîntors din nou la patul Angelei. Încă tot mai dormea, adânc și liniștit, ceea ce era semn bun. Am ședut mult lângă ea și mai pe urmă ast fel am grăit către sermana ei mamă:

„Am voit să te întreb de multe ori, cum s'a întâmplat nenorocirea acosta. Nu ai fi așa de bună, să mi-o enarezi acum?”

Fața tinerei femei deveni foarte serioasă. „Tatăl tău a fost cauza” — zise ea într'aceiași ton profund, în care am întrebat-o eu. „Istoria mea nu e chiar comună. Am fost crescătoare. Eram nenorocită. Tractau cu mine foarte rău. Și ca să-mi fie sorțea și mai rea s'a amorosat în mine feciorul stăpânului meu. L'am respins. Mi-am părăsit locul, dar el m'a urmărit. Am auzit, de ce ași nega, că el e sălbatic de pățimăș și nesuferit, dar a fost singurul dintre căseni, care era blând față de mine și mă iubia cu adevărat. Mi-a fost cu greu a-mi închide urechile și a-mi învăltoși inima la cererea lui; m'a rugat cu lacrimi, să-i fiu mulțere. Pe urma am cedat și vreme de un an am fost așa de fericită, că n'ași fi schimbat cu nime. Un an, cât e de scurt în fericire! un an, cât e de puțin pentru cel, ce întrăgă viața de mai înainte a petrecut-o în suferință! . . . După născerea Angelei bărbatul meu s'a schimbat. S'a făcut hazard și neîndestulit. A început să rămână pe afară și adese ori venia acasă beat de tot. Mă durea inima, vedând schimbarea acosta, dar am răbdat pentru copilă. Dar lucrurile au mers tot mai rău. De regulă nu mă lăsa în pace. Camerașii lui erau oameni din cei mai ordinari și el s'a enfundat tot mai mult din zi în zi. Am ajuns foarte săraci. Locuim într-o căsuță sărăcăcios mobilată și puținii bănișori, ce l-am fost strins, abia-mi ajungeau pentru pâinea de toate zilele pe sama mea și a copilului. Mă mir și eu, cum am putut duce viața asta doi ani de zile! dar încă n'am fost abzis de totă speranța și răbdam pentru copilă. Odată se întorse iarăși beat acasă. Micuța mea dormea pe unicul nostru pat. Bărbatul s'a jurat, că o vîntură de pe pat pe căteușă aceea, și înfiorător! o și svirli jos cu piciorul. Fapta acosta sălbatică, mi-a tulburat totă sînța.

Eu am răbdat toate fără de a mă plânge, dar pentru copilă mea — Dumnezeu să mă erte — n'aveam ce face alta, de cât să-mi părăsesc bărbatul. A erupt durerea din mine și l-am spus, că destul am răbdat, că mai mult nu mă va vedea, mi-am luat copilă în brațe, am ieșit afară în timpul

greu de iarnă, am rătăcit pe stradă încocoș și încolo, până ce am ajuns pe podul Dunării. De ce să mai trăiesc? gândiam în mine. La sîn îmi plângea copilă și fie care valet al ei, mă străpungea în inimă, mărid în mine grôza de acela, care pe amândouă ne-a împins în miseria asta. Dar mai departe am rătăcit pe cele ulițe. Credeam, că am înnebunit. Cătră revărsatul zilei vedând o biătă femeie starea mea părăsita, i-s'a făcut milă și m'a condus la casa ei săracă. Marel ei iubiri creștinesc trebuie să-mi mulțumesc viața și putința de a-mi câștiga azi pâinea

Și acum locuim împreună. Ea îmi aduce de cusut din prăvălii, și pentru puținul, ce lucră, ne susține. Începam să fiu îndestulată; dar pe încetul din zi în zi am băgat tot mai bine de samă, că Angela are ceva necaz. Nu prea pută umbla, îndată se ostenia și se tinguia, că o dor ghetele. Am dnu'o la medic, dar fără să cunosc ceva îndreptare. În urmă m'au sfătuit s'o aduc aici. Am câștigat scrisorile trebuincioase și pe cum scil iubită soră, am adus-o aici. Acosta e istoria vieții mele. Copila acosta mi-e totul, numai pentru ea are preț viața mea. Fără ea — dar nu, o Dumnezeu e bun, nu-mi va lua unica și cea mai scumpă comoră. El va scăpa pe copilă mea.”

Îngenunchiă lângă pat, suspină adânc și cu mâinile tremurătoare își acoperi palidă față. Pe mine m'a impresionat adânc trista istorie și ochii mi s'au umplut de lacrimi, cu toate, că eram dedată cu ast fel de istorii. În fine își ridică capul.

„Iartă-mă iubită soră, nu am datina de a mă plânge, dar în noaptea asta tristă nu mi-am putut înăduși durerea.”

L'am prins delicatele mâni și m'am silit, ca de la suferințele pămîntesci să-i îndrept atențiunea la patria liniștei și a mărire depline, unde încetăză chiar și amintirea furtunilor și a naufrajelor din viață. A ascultat cu atențiune, oftând și suspinând lin, apoi s'a mai încălzit puțin și a veghiat totă noaptea la patul copilului, resignată și sperând bine chiar și în mijlocul temerilor.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

„Convorbiri literare”, Nr. 5 anul 37 — 1903, cu următorul cuprins: A. Lordul cel Mititel, roman de F. H. Burnet (trad. din englezește). — Cîru Oeconomu, Din Rucăr (roman). — Sextil Pușcariu, Studii și notițe filologice IV: Etimologii. — Al. Lăpădatu, Vlad-Vodă Călugarul (monografie istorică). — Al. Lăpădatu, Mormintele domnesci de la Mănăstirea Dealului. — N. Iorga, Manifestări nouă ale unei școle vechi. — E. Hodeș, Doine (culese în Bănat). — Marin Dimitrescu, Documente din arhivele Angliei privitoare la domnia lui Alesandru Lapușneanu și Iacob Eraclid Despotul. — P. V. Haneș, Corespondența din tinerețe a lui Mihail Kogălniceanu. — Al. Lăpădatu, Căcuzinii și operele lor de N. Iorga (recenziune). — Comunicări mărunte și bibliografie.

Dr. Ambrosiu Chetianu: **Geografia pentru clasa II gimnazială și reală, partea II. Europa, Asia și Africa**, Blaș 1902 pag. 68 prețul 1 cor. Manual pregătit după cel mai nou plan ministerial.

Dr. Isidor Marcu: **Teologia pastorală, vol. I. Didactica pastorală**. Blaș 1902. Opul de 415 pag. form. 8° mare e aprobat de Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc și de Ven. Ordinariate de Orade, Gherla și Lugos. S'a recomandat clerului spre a fi procurat pentru bibliotecile parohiale.

Ioan F. Negruțiu: **Constituțiunea patriei și drepturile și datorițele cetățenesci** Blaș 1903 pag. 104 prețul 50 fl. E o scriere foarte importantă pentru școlile civile și pedagogi, împărtășind prețioase cunoștințe din drepturile și datorițele cetățenesci. Póte fi folosită cu mult succes și de privați.

Toma de Kempis: **Imitațiunea lui Christos**, tradusă după originalul latin de P. N. Urmată de un adaus cu rugăciuni. Bacău 1902. pag. 362+87. prețul 1 leu.

Dr. Augustin Bunea: **Episcopii Petru Paul Aron și Dionisiu Novacovici, sau Istoria Românilor transilvăneni de la 1751 până la 1764**, cu 250 documente române, magiare, latine, franceze, italiene și germane, publicate în întregime, ori în extras. Prețul 4 corone 50 fileri, pentru România 5 lei. Blaș 1902. Tipografia seminarului arhiepiscopescan.

Dr. Augustin Bunea: **Vechile Episcopii Românesce a Vadului, Gecagiului, Silvasului și Bălgadului**. Blaș 1902. pag. 152. prețul 2 cor. 50 fl.

Dem. Dogariu și Ión Dariu: **Istoria naturală pentru școlile populare**, cu numeroase ilustrațiuni. pag. 127. prețul 80 bani. Editura librăriei Ciureu, Brașov.

Maria Baiulescu: **Vacanții**, comedie originală într'un act. proprietatea librăriei Ciureu, Brașov. pag. 38 prețul 40 bani, formeză Nro 10. din biblioteca teatrală edată de societatea de teatru român.

Silv. Danilescu: **Înbiți și pe dușmanii voștri**, povestire localisată după Fr. Hoffmann. pag. 120. prețul 40 bani. Editura librăriei Ciureu, Brașov.

Editor și redactor răspunător:
Aurel C. Domșa.

(29) 1-20

Fundat în anul 1789.

ERNEST KRICKL & SCHWEIGER,

literanți de curte ces. și reg. pentru materie de mătășă și ornamente sacre.

Viena I. Kohlmarkt 2.
„la porumbul alb“.

Recomandă

ornamente sacre, pregătite strict după ritul grec, ca de es. falone, diaconale, sticharil, saccos, omofor, epigonation, mitre, mandil, plascanice, baldachine, prapori etc. cum și toate utensiile și vasele sacre de metal, ca disc, ciboriu, cruce, chivot, artoclasie, tricheriu și dieheriu, cadelnițe, candelabre etc. toate pregătite solid și cu prețul cel mai ieftin de fabrică.

Cataloage ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.

Inserate.

Leac pentru cei ce sufer de stomac.

Prăjitură „Zwiback“ se pregătesce cu apă minerală de la „Bréb“. După analiza oficiósă cu însușirile eminente precumpănesce Zwiback-ul de la Carlsbad ca prăjitură foarte nutritore și sănătósă.

Acéstă prăjitură se recomandă cu de-adins pentru cei cu greutate la stomac.

Se póte comanda per chigrm. à = 2 corone, la

Carol Horgonyi,
pâneriu în Máramarossziget.

(30) 1-6

Prăjitură „ZWIBACK“.

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantagióse condiții:

contra pericolului de incendiú și esplosiune, edificiil de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru casul mortii, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială, cu finea anului 1900: **1,303.572 cor. 15 bani.**

Valori asigurate contra incendiului: **72,420.299 corone.** Capitale asigurate asupra vieții: **9,248.543 corone.**

Pentru despăgubiri de incendii **3,003 550 c.** pentru capitale asigurate pe viață **2,738.793 c.**

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5, et. I., curtea I., precum și de la subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturi principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Seghedin, Șopron, Szabadka și Timișóra.

(5) 19-52

EMINESCU și OOSBUC

de Alexandru Ciura, profesor.

Atragem atențiunea stim. nostri cetitori asupra acestui broșur, care fiind scóse numai într'un număr restrîns de exemplare, se apteaz de epuizare. — Exemplariul costă numai **1 cor. + 10 fl.** porto postu. — Se află de vînzare la Autor și la Tipografia seminarială din Blas.

Intreprindere de transportarea și înmăgazinarea mobilelor,

ZORN MÓR

BUDAPESTA,

VII. ker., Erzsébet-körút 21. szám.

Primirea transporturilor de mobile în caré de transport patent ces. reg. lucrate după model francez, parchetate complet și închise, pentru toate localitățile din țară și străinătate.

* TELEFON. * Adresa telegrafică: ZORN MÓR, BUDAPEST. * TELEFON. *

Transporturi de mobile pe tren și pe corăbi, fără înterupere, cu crutarea speselor de pachetat.

Inmagazinarea mobilelor

în magazine cu totul uscate și acomodate, pe lângă responsabilitate.

Representanți în toate orașele mai mari din țară și străinătate.

(9) 02-52

Timbalele mele au fost decorate la espositia milenară.

Timbale de salon

cu pedal, castanii, negre, cu o rezonanță foarte tare și plăcută, de o construcție bună, cu garanță de trei ani. Prețul de prăvălie 150 floreni, ér la mine se pot căpéta cu 75 floreni. Daú instrucție deplină pentru 8 fl. la lună.

Prescurant trimit gratuit.

JEGESI GÉZA

măiestru de timbale diplomat și inventatorul timbalei „Coróna de fier”.

BUDAPEST, VII., Nefelejts-utca 43. szám.

(10) 20-52

Bani mijlocesc mai ieftin, mai discret, și mai iute:

Ofiterilor, oficianților privați și de stat, industriașilor, negustorilor și persoanelor apte de credit.

==== Pe lângă replătire avantajoasă ====

Pe căsi, pământuri, realități, mijlocesc în locul prim al doilea și chiar și al treilea împrumuturi de amortisațiune cu 4 1/2 și 5 %.

Conversiunile cele mai complicate le mijlocesc iute, pe lângă remunerare ulterioară.

Câștig informațiuni industriale și comerciale de natura cea mai discretă din toate părțile țării, și în sfârșit,

cauzele de tranșare ale comercianților necapabili de a plăti le descurc cu pricepere și mare grijă.

==== Pentru răspuns e de a se aceluie marcă. ====

SZENES A.

Cancelarie de informații și tranșării comerciale.

BUDAPEST, VII, Erzsébet körút 22, 1/12.

(7) 20-52

==== Numărul patentei 16.794. ====

Carol Beck

pregător de ventilătoare patentate pentru ferestă.

BUDAPEST, VIII, József-utca 14.

(8) 20-52

În atenția directorilor de școli!

6000 de bucăți sunt deja în folosință!

Pentru luarea măsurii, mă rog să vă adresați mie.

Nu sci nime ce-î sănătatea!!

și care ne-o putem păstra numai pe lângă ventilație potrivită.

Ventilatorul aflat și patentat de către Carol Beck este fabricațiune magiară, care întrece toate ventilătoarele din străinătate, atât în ce privește scopul, cât și bunătatea. Din punct de vedere sanitar, curentul e eschis prin apertura de 45 %. Se pot aplica la toate ferestile. Am foarte multe scrisori de recunoștință, cari dovedesc, că publicul e deplin mulțămît.

Prețurile ventilătoarelor:

Cel mai mare și mai greu, cu decorațiune.	C. 25.—
Pentru ferestă comune, școli; institute și locuințe private	13.—
Pentru ferestă mai ușore și mai simple	9.—
Ferestă de Closett	7.60

Preliminar de spese gratuit:

Ventilătoarele mele se folosesc în următoarele locuri mai renumite. Casina Națională magiară, Ministeriul de comerț, Gimnasiul reformat, Ludoviceul, Școalele elementare de stat din Kispest și în mai multe spitale și școli din capitală și provincă, dovedindu-se de foarte bune.

Comandele atât în loc, cât și în provincă se efectuesc foarte prompt și foarte repede.